

با تو گر خواهی سخن گوید خدا قرآن بخوان

وقتی قرآن می‌خوانیم، خدا دارد با ما حرف می‌زند. این حرف‌زدن هم فقط مربوط به گذشته و قضا یا قصص قرآنی نیست؛ مربوط به همین وضع فعلی ما است که با آن زبان دارد بیان می‌شود؛ برای این است که ما راه خودمان را پیدا کنیم و پای صحبت خدا بنشینیم و این نعمت بزرگی است که خدای متعال به ما داده.

به گزارش سایت خبری پرسون، یک نعمت این است که هروقت می‌خواهیم، می‌توانیم با خدا حرف بزنیم: «یَغِیْر شَفِیع» - که در دعای شریف ابوحمزه هست - هر وقتی که اراده کنیم، می‌توانیم با خدای متعال حرف بزنیم؛ این دعا است و هروقت هم اراده کنیم، می‌توانیم پای صحبت خدا بنشینیم. وقت با شما است، تعیین وقت را در واقع شما دارید می‌کنید تا پای صحبت خدا بنشینید و استفاده کنید، با این چشم به تلاوت قرآن نگاه کنیم، قرآن را با این نگاه ببینیم. تلاوت باید تکرار بشود. بارها بنده عرض کرده‌ام که باید تلاوت را تکرار کرد. باید قرآن را از اول تا آخر خواند و تمام کرد، دوباره شروع کرد، از سر تا آخر، و پیوسته و پی‌درپی باید قرآن را استفاده کرد. (بیانات رهبر معظم انقلاب در محفل انس با قرآن کریم ۱۴۰۱/۱/۱۴)

چنانچه انسان قرآن کریم را بشناسد و آن را سخن خداوند بداند که در هر لحظه و ساعت با او به گفت‌وگو می‌نشیند و بدون واسطه، با او سخن می‌گوید، اگر خداوند را به بزرگی و عظمت و لطف و رحمت و حکمت شناخته باشد و بداند که خداوند بزرگ با آن صفات جلال و جمالش در قرآن و کلامش تجلی و ظهور یافته است، آن‌گاه کلمه قرآن را نور و پاکی و حکمت و پند و هدایت می‌داند و هیچ لذتی در عالم نزد او، بالاتر از انس با قرآن که کلام محبوب و سخن خالق است، نخواهد بود.

داستان تأثیر شگفت‌انگیز قرآن بر روح ما!

یک مسلمان سالخورده، بر روی یک مزرعه همراه با نوه جوانش زندگی می‌کرد. پدربزرگ هر صبح زود بر روی میز آشپزخانه می‌نشست و قرآن را می‌خواند.

نوه‌اش تمایل داشت عین پدربزرگش باشد و از هر راهی که می‌توانست سعی می‌کرد از پدربزرگش تقلید کند.

یک روز آن نوه پرسید: «پدربزرگ! من تلاش می‌کنم که مثل شما قرآن بخوانم، اما آن را نمی‌فهمم و آنچه را که من نمی‌فهمم، سریع فراموش می‌کنم و در نتیجه آن کتاب را می‌بندم. چه کار باید انجام بدهم که آن قرآن را خوب بخوانم؟»

پدربزرگ به آرامی از گذاشتن زغال‌سنگ در کوره بخاری دست کشید و جواب داد: «این سبد زغال‌سنگ را داخل رودخانه بگذار و برگشتنی برای من یک سبد آب بیاور!»

آن پسر انجام داد، آن‌چنان‌که به او گفته شده بود، اما همه آب به بیرون نشت می‌کرد، قبل از اینکه او دوباره به خانه بیاورد.

پدربزرگ خندید و گفت: «تو مجبور هستی که اندکی، سریع‌تر زمان آینده را جابه‌جا کنی و او را به عقب، به طرف رودخانه فرستاد تا دوباره با آن سبد تقلا کند. این دفعه آن پسر سریع‌تر دوید، اما آن سبد خالی می‌شد، قبل از اینکه او به خانه برگردد. پسر جوان به پدربزرگش گفت: «حمل کردن آب با سبد یک کار غیرممکن است.» به همین دلیل او رفت و به جای سبد یک سطل آورد.

پیرمرد گفت: «من سطل آب نمی‌خواهم، من یک سبد آب می‌خواهم. تو به اندازه کافی تلاش نکردی و سپس پیرمرد از در خارج شد تا تلاش دوباره پسر را تماشا کند.»

در این مرحله، پسر می‌دانست که این کار بی‌فایده است، اما او می‌خواست به پدربزرگش نشان دهد که هرچقدر هم سریع بدود، با این حال آب به بیرون نشت می‌کرد، قبل از اینکه او به خانه برگردد. پسر دوباره آن سبد را داخل رودخانه کرد و سخت دوید، اما زمانی که رسید نزد پدربزرگش، سبد دوباره خالی بود. پسر گفت: «دیدنی پدربزرگ، این بی‌فایده است!»

پیرمرد گفت: «واقعاً تو فکر می‌کنی که آن بی‌فایده است؟ نگاه کن به داخل سبد!»

آن پسر به داخل سبد نگاه کرد و برای اولین بار متوجه شد که آن سبد تغییر کرده بود. آن سبد زغالی قدیمی کثیف، تغییر شکل یافته بود و اکنون داخل و بیرونش تمیز بود.

این است رویدادی که تو زمانی که قرآن می‌خوانی. شاید تو درک نکنی و یا به‌خاطر نیاوری همه چیز را، اما درون و بیرون تو تغییر خواهد کرد.

یکی از ویژگی‌های قرآن، این است که هر کس به اندازه اُنس با آن و تدبر و تفکر در آیات آن و حتی تلاوت و روخوانی آن، از این کتاب عظیم، بهره‌مند می‌شود. همین روخوانی عادی نیز بر دل‌ها اثر می‌گذارد و حتی نگاه‌کردن به آن نیز دارای فوایدی است؛ بنابراین سعی کنید که روخوانی را مقدمه تدبر و تفکر در آیات الهی قرار دهید.

از حجت‌الاسلام محمد رسولی‌زاده کارشناس علوم قرآنی سؤال می‌کنم: «چگونه می‌توان احساس نیاز انس با قرآن را در خود تقویت کرد؟» وی پاسخ می‌دهد: «روایات مربوط به اهمیت قرآن را مطالعه کنید. معاشرت با کسانی که انس بیشتری با قرآن دارند و موفقیت‌هایی نیز در این زمینه کسب کرده‌اند. مطالعه زندگانی افرادی که با قرآن زیاد سروکار داشته‌اند. پرهیز از گناه و توبه از گناهایی که در گذشته مرتکب شده‌اید؛ زیرا گناه، لذت و شیرینی عبادت در ذائقه انسان را از بین می‌برد.

گوش‌دادن به برنامه‌های زیبای قرآنی از صداوسیما و تهیه سی‌دی‌های جذاب و استفاده کردن از آنها. تهیه نوارهای قرآن که با صوت زیبا قرآن را تلاوت می‌کنند. تلاوت روزانه قرآن. توجه به معانی و مفاهیم قرآن، هنگام خواندن آن.»

وی در ادامه می‌افزاید: «تردید نیست که خواندن قرآن و دعا، باتوجه به معانی آنها، تأثیر بسزایی در نفس و جان انسان دارد و این تأثیر خاص، بدون توجه به معانی، حاصل نمی‌شود، ولی به‌هرحال خواندن قرآن و دعا، بدون توجه به معانی آنها نیز ثواب و ارزش دارد؛ اما در مرحله پایین‌تری قرار دارد.»

آثار انس با قرآن

آثار و برکات انس با قرآن همچون چلچراغی است که انوارش هم در سیمای و عملکرد فرد منعکس می‌گردد و هم‌خانه‌اش را نورانی می‌کند.

مهدیه کریم‌زاده دانشجوی علوم قرآن و حدیث برایمان درباره آثار انس با قرآن در عمل و رفتار مؤمن توضیح می‌دهد: «ایجاد زمینه تفکر و اندیشه در کارها یکی از آثار انس با قرآن است. چنین انسانی هرگز خودسرانه و عجولانه تصمیم نمی‌گیرد و دچار شکست نمی‌شود. آینده‌نگری و مآل‌بینی اثر دیگری است که فرد انس گرفته با قرآن با امید به آینده به دنبال اهداف خود حرکت می‌کند و موفقیت همواره با اوست. انس با قرآن موجب خودسازی، از بین رفتن خودبینی، حب دنیا و کلیه صفات منفی و زشت و نامیمون می‌شود، زیرا قرآن این‌گونه صفات ناپسند را محکوم می‌کند. چنین انسانی هیچ‌گاه خود را اسیر دنیا نمی‌سازد، بلکه دنیا و آنچه را در آن هست، مسخر خود می‌کند و به‌عنوان ابزار الهی جهت تعالی خود و دیگر انسان‌ها به خدمت می‌گیرد. انس با قرآن نگرشی نو بر عالم خلقت از کران تا کران را ایجاد کرده و او را به حقایق رهنمون می‌سازد تا راز خلقت پدیده‌ها را کشف کند. چنین انسانی چشم بصیرت یافته و خود را می‌شناسد.»

مراتب بالای انس با قرآن

از مراحل بالای انس با قرآن تدبّر در آیات قرآن است که قرآن آن را از جمله وظایف انسان به شمار آورده است. (نساء/۸۲، ص/۱۹، محمد/۲۴)

در تلاوت آیات قرآن هرگز نباید بدون تدبّر و تأمل رد شد؛ زیرا با تدبّر در آیات قرآن، آنها خودشان را نمایان می‌کنند. تدبّر در آیات هرگز معطل شدن و توقف بی‌حرکت و تفکر نیست؛ تدبّر در آیات قرآن در واقع تفسیر آیات به آیات دیگر است، تطبیق آیات با یکدیگر و توأم با حرکت فکری است، در اثر تدبّر در آیات همسویی و هماهنگی معانی و معارف آنها نمایان می‌شود؛ آنگاه انسان می‌تواند به معانی اصیل و ناب آیات قرآن دست یابد، البته لازم است تدبّر در آیات قرآن با فکر خالص و با ذهن خالی و دلی پاک و همراه با تعقل، انجام گیرد. از آیات ظاهر می‌شود که تدبّر در آیات از طریق قلب پاک و عقل ناب به عمل می‌آید.

حفظ قرآن از مراحل انس با قرآن است. امام صادق(ع) فرمود: «کسی که قرآن را حفظ و از بر نماید و عامل به دستورهای آن باشد، در آخرت با فرشتگان نیکوکار و ارجمندی که واسطه میان خداوند و پیامبران هستند محشور می‌گردد. بر اساس این روایت قاریان، تالیان، حافظان و حاملان قرآن توصیه به عمل شده‌اند و با حفظ قرآن بدون عمل، انس با قرآن معنا ندارد.» (صدوق، امالی، ص ۵۹)

عمل به آیات قرآن، این مرتبه، کامل‌ترین مرتبه انس با کلام خداست که در آیات و روایت بیشترین تأکید روی آن شده است. متون دینی ما در این زمینه روایات زیبا و قابل تأملی را به‌صورت انبوه آورده است. امام صادق(ع) در سخن گهرباری به لزوم عمل به آیات قرآن پرداخته، فرمود: «بر شما باد انس با قرآن، پس هنگام تلاوت هر آیه‌ای یافتید که کسانی پیش از شما با عمل به آن نجات یافته‌اند، شما هم به آن عمل کنید و هر آیه‌ای را مشاهده کردید که بیانگر عوامل هلاکت و نابودی پیشینیان است، شما هم از آن عوامل پرهیز کنید.» (عاملی، وسائل‌الشیعه، ج ۴)

راه‌های انس با قرآن

درباره شیفتگی امام(ره) به قرآن، خانم فاطمه طباطبایی، همسر مرحوم حاج احمد آقا چنین نقل می‌کند: «نجف که بودیم، آقا چشمشان ناراحت شده بود. دکتر آمد و چشم ایشان را دید و گفت: «شما چند روز قرآن نخوانید و استراحت کنید. امام یک‌دفعه خندیدند و گفتند: «دکتر! من چشم را برای قرآن خواندن می‌خواهم؛ چه فایده‌ای دارد اگر چشم داشته باشم و قرآن نخوانم. شما یک کاری بکنید که من بتوانم قرآن را بخوانم.»

این عشق و علاقه در ماه مبارک رمضان، بیشتر می‌شد و به قرائت چندین جزء در هر روز می‌رسید.

بهترین راه انس با قرآن تفکر و تدبر و تعمق در مفاهیم و معانی آن است، زیرا خود قرآن انسان‌ها را به اندیشیدن در قرآن دعوت می‌کند «افلایتدبرون

القرآن» و اساساً خداوند فلسفه پیدایش و نزول را تدبر امت در آیات آن و شناخت حقایق می‌داند: «قرآن کتاب مبارک و عظیم‌الشأنی است که بر تو فرو فرستادیم تا امت در آیاتش اندیشه کنند و صاحبان مقام عقل، متذکر آن شوند.» (نساء/۸۲)

در نهج‌البلاغه نیز می‌توان اوصافی را نسبت به اینکه قرآن انیس متقین و یاور مؤمنین است، یافت از جمله اینکه در خطبه همام در نهج‌البلاغه مولا حضرت علی آمده است:

«اما لیل فصافون اقدامهم» (هنگام شب پاهایشان برای عبادت جفت می‌شود.)

«تالین لاجزاء القرآن» (آنگاه قسمت‌های مختلف قرآن را تلاوت می‌کنند.)

«یرتلون ترتیلاً» (قرآن خواندن از سر تأمل و اندیشه.)

«یحزنون به انفسهم» (قرآن را با حزن مخصوصی که از قلبشان پیدا می‌شود می‌خوانند.)

و همچنین شهید مطهری در سخنی فرموده‌اند: «قرآن را باید با دقت و شور وافر خواند، ائمه(ع) قرآن را با چنان شوری می‌خواندند که رهگذران که صدای آنها را می‌شنیدند بی‌اختیار می‌ایستادند و منقلب می‌شدند و می‌گریستند.»

منبع: کیهان